

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี
การตอบสนองของผู้อ่านเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดี
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

Development of the Thai literature learning management by applying
reader response theory to development learning achievement of
literature learning Thai language department Prathomsuksa 6

อรพัทธ สิริแสง*

Oraphat Siriseang

โรงเรียนอนุบาลยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๑, ประเทศไทย

Anuban Yasothon School, Yasothon Primary Educational Service Area Office 1, Thailand

E-mail : Orapat1@hotmail.com

Received: August 27, 2021

Revised: April 11, 2022

Accepted: April 25, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน (๒) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีของนักเรียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน (๓) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖/๘ จำนวน ๑๙ คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ โรงเรียนอนุบาลยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต ๑ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ (๑) แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ (๒) เอกสารประกอบการเรียนรู้วรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ศักดิ์ไมยราพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ (๓) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ (๔) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณหาค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent

* นางอรพัทธ สิริแสง Mrs.Oraphat Siriseang

ผลการวิจัยพบว่า (๑) ผลการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๑๓ ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม (๒) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีหลังการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ (๓) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนา; การจัดการเรียนรู้; วรรณคดีไทย; ทฤษฎีการตอบสนอง; ผู้อ่าน

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the result of learning management by applying Thai literature reader response theory (2) to compare the learning achievement of literature learning of students prior to and after Thai literature learning management by using reader response theory (3) to study the opinion of students toward literature learning management by applying reader response theory. The sample group was the 19 students of Prathomsuksa 6/8 who were studying in the second semester of the academic year 2020 at Anuban Yasothon School, Yasothon Primary Educational Service Area Office 1. The research instruments were (1) lesson plan of Thai literature learning management by applying reader response theory Thai language department for Prathomsuksa 6 student (2) literature learning handout in topic Ramakien episode the Battle of Maiyarap Thai language department, Prathomsuksa 6 student (3) test of the learning achievement the literature, Thai language department, Prathomsuksa 6 (4) students' opinion questionnaires toward Thai literature learning management by applying reader response theory Thai language department Prathomsuksa 6 student. The data was analyzed by the learning achievement of literature obtained from Post-test using means ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.) to compare with the given criterion. Analysis and Comparison of learning achievement of literature prior to and after learning Thai literature learning by applying reader response theory using means ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.) to compare the learning achievement prior to and after learning using t-test dependent students' opinion Analysis toward Thai literature learning by applying reader response theory

with 5 levels of Rating Scale using means ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.) finding the mean of the score to compare with given criterion

The research results were as follows: (1) The result of Thai literature learning by applying reader response theory was the learning achievement Thai literature of students equal 80.13 % quality level is excellent (2) Comparison of learning achievement after Thai literature learning by applying reader response theory is higher than prior to learning, with statistical significance at the level .05 (3) Students opinion toward Thai literature learning by applying reader response theory are at a high level.

Keyword: Development; learning management; Thai literature; response theory; reader

บทนำ

วรรณคดีไทยเป็นภูมิปัญญาของชาติ แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรม ประเพณีอันเป็นสมบัติล้ำค่า ควรแก่การเรียนรู้และสืบสานให้คงอยู่คู่กับชาติไทย วรรณคดีที่ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร ล้วนสะท้อนให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ถึงสภาพสังคมวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี คตินิยม และวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในแต่ละยุคสมัยที่วรรณคดีเรื่องนั้น ๆ ได้รับการแต่งขึ้น วรรณคดีจึงมิได้เป็นเพียงเรื่องราวที่กวีบรรจงแต่งขึ้นไว้เพื่อการบันเทิงคดีหรือมุ่งสร้างความสนุกสนานแก่ผู้อ่านเท่านั้น หากแต่ยังมุ่งสอดแทรกความรู้อันเป็นรากเหง้าและอัตลักษณ์ของความเป็นชาติไทย การเรียนรู้วรรณคดีไทยจึงเปรียบเสมือนภาพฉายที่ทำให้คนรุ่นหลังได้ทวนระลึกถึง และตระหนักในคุณค่าของความเป็นไทยอันงดงามจากอดีตที่ถ่ายทอดมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

วรรณคดีไทยมีความสำคัญในฐานะเป็นงานประพันธ์ที่สะท้อนภาพชีวิตของผู้คน การสืบทอดและอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี วัฒนธรรม กฎระเบียบ คำสอน และคติเตือนใจเป็นเครื่องมือสร้างความสามัคคีให้แก่อนุชนในชาติและให้ความจริงใจให้คุณค่าทางอารมณ์ผ่านถ้อยคำที่สละสลวยและงดงามของภาษา มีคุณค่าทั้งในด้านก่อให้เกิดสติปัญญาและปลูกฝังศีลธรรมอันดีงาม วรรณคดีจึงมิได้เป็นเพียงสื่อสำหรับอ่านเพื่อความบันเทิงเท่านั้น แต่ยังทำให้ผู้อ่านเรียนรู้และสัมผัสประสบการณ์ชีวิตอีกด้วย การศึกษาวรรณคดีผู้ศึกษาจะได้รับความสุขเบิกบาน และยังได้รับความรู้ ความเข้าใจในชีวิตมากขึ้น เพราะจะได้มีโอกาสเทียบเคียงกับทัศนะของผู้แต่ง^๑ วรรณคดีไม่ได้ทำให้ห่อหมก แต่การประจักษ์

^๑ สิทธา พินิจภูวดล และนิตยากาญจนวรรณ, ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณกรรมไทย, (กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, ๒๕๒๐), หน้า ๕๕.

ในความงามและคติธรรมในวรรณคดีเป็นเรื่องจำเป็นต้องอบรมสั่งสอนให้เกิดแก่ประชาชน เพราะการอบรมสั่งสอนดังกล่าวเป็นทางหนึ่งในการสร้างคนให้มีปัญญาเพื่อพัฒนาชาติให้เจริญรุ่งเรือง^๒ การอ่านวรรณคดีจึงทำให้ผู้อ่านมีประสบการณ์ชีวิตที่กว้างขวางและหลากหลาย กว่าชีวิตของตนเอง ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดและพฤติกรรมของมนุษย์ในสถานการณ์ต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และความเชื่อต่าง ๆ อีกด้วย^๓ จากแนวคิดต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แสดงให้เห็นว่าวรรณคดีให้คุณค่ามากมายแก่ผู้อ่านที่นอกเหนือไปจากความบันเทิง วรรณคดีไทยจึงถูกบรรจุไว้ในแบบเรียน ทำให้มีการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยในหลักสูตรการศึกษามาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยอาจทำได้หลายวิธี และมีผู้ศึกษาเทคนิควิธีการสอนตลอดจนการประยุกต์ใช้ทฤษฎีต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและพบว่านอกจากเทคนิคและวิธีการสอนแล้ว ยังมีแนวคิดในการนำทฤษฎีการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการสอนวรรณคดีไว้อย่างน่าสนใจ และสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนได้ ซึ่งหากนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนในระดับประถมศึกษา โดยการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อใช้ควบคู่กันไป น่าจะสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ทฤษฎีนี้คือ ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน (reader response theory) ลูอิส โรเซนแบลทท์ (Louise Rosenblatt) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านสรุปได้ว่า วรรณคดีเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์เดิมกับถ้อยคำในเรื่อง ผู้อ่านจะต้องค้นหาความหมายด้วยตนเอง โดยนำประสบการณ์เดิมของตนเข้ามาช่วยในการตีความ และสร้างความเข้าใจความหมายจากวรรณคดีในการอ่านวรรณคดีครูจะต้องสังเกตกระบวนการที่นักเรียนนำตนเองเข้าไปสู่โลกของวรรณคดีว่านักเรียนนำประสบการณ์ของตนมาทำความเข้าใจความหมายในวรรณคดีอย่างไร การสอนวรรณคดีจะต้องพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้สามารถสร้างความหมายในตัวเอง โดยการให้นักเรียนคิดไตร่ตรองด้วยตัวบท^๔ จากการศึกษาทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านผู้วิจัยได้สังเคราะห์และกำหนดขั้นตอน การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเพื่อให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เพราะการสอนวรรณคดีไทยในระดับประถมศึกษานั้นจำเป็นจะต้องบูรณาการสาระการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทั้งการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม เข้าด้วยกัน นักเรียนในชั้นประถมศึกษาจึงมีความจำเป็นจะต้องฝึกทักษะด้านภาษาไทย ซึ่งเป็นไปตามสาระ

^๒ ธเนศ เวศร์ภาดา, **ทะเลปัญญา**, (กรุงเทพมหานคร : ศยาม, ๒๕๔๓), หน้า ๑๔.

^๓ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์, **สุนทรียภาพแห่งชีวิต**, (กรุงเทพมหานคร : ณ เพชร, ๒๕๔๙), หน้า ๖๓.

^๔ Louise Rosenblatt, **The reader, the text, the poem : The transaction theory of the literary work**, (Carbondale : southern Illinois University Press, 1๙๙๔), p.1๓-1๖.

การเรียนรู้ เกล็ดมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่กำหนด โดยการเรียนรู้วรรณคดีไทยนั้นนักเรียนจะต้องเริ่มต้นจากการอ่านเพื่อทำความเข้าใจเรื่องราว ก่อนที่จะนำไปสู่การสรุปเรื่องราว การวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่อวรรณคดี ตลอดจนสามารถที่จะประเมินคุณค่าของวรรณคดีที่อ่านได้ด้วยเหตุผล และมีความเหมาะสมต่อช่วงชั้นดังกล่าว ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนอง หมายถึง ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยการสังเคราะห์จากแนวคิดของ โรเซนแบลทท์ (Rosenblatt) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ๗ ขั้นตอน โดยในแต่ละขั้นตอนนักเรียนจะได้ฝึกทักษะการอ่าน การเขียน การแสดงความคิดเห็น การค้นคว้าความรู้ การถ่ายทอดความรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ การประเมินคุณค่าของวรรณคดี และการสรุปเป็นความรู้ของตนเองได้ซึ่งมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ รู้ที่มา ครูสร้างความสนใจให้นักเรียนด้วยการแนะนำที่มาของวรรณคดีที่อ่าน ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความรู้เดิมเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องนั้น

ขั้นที่ ๒ สร้างประสบการณ์ทางภาษา ครูกำหนด เนื้อเรื่องออกเป็นตอน แล้วให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องแต่ละตอนที่ครูกำหนด

ขั้นที่ ๓ คลี่คลายปัญหา นักเรียนทำกิจกรรมหลังการอ่าน เพื่อให้นักเรียนตรวจสอบความรู้ความเข้าใจในเนื้อเรื่อง

ขั้นที่ ๔ เชื่อมโยงประสบการณ์ครูสร้างความเข้าใจให้แก่ นักเรียนโดยนำตัวอย่างเหตุการณ์สำคัญในเนื้อเรื่อง ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของนักเรียน

ขั้นที่ ๕ เรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์ ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม แล้วกำหนดโจทย์เพื่อให้นักเรียนร่วมกันสืบค้นข้อมูลตามโจทย์ที่ได้รับ แล้วนำข้อมูลนั้นถ่ายทอดออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ตามความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน เช่น แผนภาพความคิด บทละคร บทบาทสมมุติ คลิปวิดีโอ ภาพยนตร์สั้น เป็นต้น

ขั้นที่ ๖ นำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์ นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานให้ครูและเพื่อนนักเรียนได้ร่วมกันประเมินผล

ขั้นที่ ๗ ประมวลผลสรุปร่วมกัน ครูและนักเรียนช่วยกันทบทวนเนื้อหา สรุปประเด็นสำคัญจากการนำเสนอ แล้วสรุปเป็นความรู้ร่วมกัน จากนั้นทำกิจกรรมเพื่อแสดงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณคดีที่อ่านเพื่อให้ครูตรวจสอบและประเมินผล ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนในชั้นประถมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในวรรณคดีที่อ่านได้ ไปจนถึงขั้นการประเมินคุณค่าของวรรณคดีได้นั้น ครูจำเป็นต้องมีสื่อเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติไปตามลำดับขั้นของการเรียนรู้ และสอดแทรกอยู่ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะการที่นักเรียนได้เรียนรู้ตามลำดับขั้น และได้ลงมือทำกิจกรรมในทันที ซึ่งจะช่วยนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจต่อวรรณคดีที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น และเกิดความเข้าใจที่คงทน

ผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารประกอบการเรียนวรรณคดีเพื่อใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ตีกลไวยราพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่สอดคล้องกับแนวคิด การสอนวรรณคดีโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านขึ้นโดยจัดทำขึ้นทั้งหมด ๕ เล่ม คือ เล่มที่ ๑ รู้เรื่องรามเกียรติ์ เล่มที่ ๒ มัจฉานุพบพ่อ เล่มที่ ๓ หนุมานทหารเอก เล่มที่ ๔ ไมยราพออกศึก เล่มที่ ๕ คุณค่ารามเกียรติ์ เอกสารประกอบการเรียนวรรณคดี จะช่วยให้นักเรียนได้ศึกษาเนื้อหาโดยละเอียด และทบทวนเนื้อหาโดยการทำกิจกรรมที่กำหนด ฝึกให้นักเรียนรู้จักสรุปประเด็นสำคัญ และเขียน อธิบายความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และความคิดเห็นต่อวรรณคดีที่อ่านได้อย่างอิสระ

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน
๒. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน
๓. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน

วิธีการศึกษา

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย

๑. ศึกษาสภาพความต้องการ ความจำเป็น และข้อมูลพื้นฐานสำหรับการนำมาใช้ในการพัฒนา การจัดการเรียนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนอนุบาลยโสธร และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนวรรณคดีไทยในปัจจุบัน
๒. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย และศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลยโสธร พุทธศักราช ๒๕๖๑ (ปรับปรุง ๒๕๖๓) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
๓. ศึกษาแนวคิดหลักการของทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ศึกษาองค์ประกอบของการศึกษา วรรณคดี และหลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนวรรณคดีไทย การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เอกสาร ประกอบการเรียน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดี และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๒ การออกแบบและพัฒนา

๑. การออกแบบและพัฒนาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านโดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีการตอบสนองของ โรเซนแบลทท์ (Rosenblatt) จากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สังเคราะห์ออกมาเป็นขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย ๗ ขั้นตอน

๒. นำขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่พัฒนาขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย เพื่อให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและข้อควรปรับปรุงแก้ไข

๓. นำขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งที่ ๑ เสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องเหมาะสมอีกครั้ง โดยใช้แบบมาตราส่วนประเมินค่า ๕ ระดับ (Rating Scale) และนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย () และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๔. ปรับปรุงแก้ไขขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเป็นครั้งที่ ๒ แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยคณะที่ ๒ ประเมินขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านโดยใช้แบบมาตราส่วนประเมินค่า ๕ ระดับ (Rating Scale) พบว่า มีค่าเฉลี่ย () เท่ากับ ๔.๑๙ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ ๐.๓๒ ทุกรายการประเมินมีความสอดคล้องเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด นำไปใช้ได้

ขั้นตอนที่ ๓ การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

๑. แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๑.๑ ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ซึ่งประกอบด้วย สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ ตามขั้นตอนแผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ๗ ขั้นตอน

๑.๒ นำแผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ได้ตรวจสอบความสอดคล้องเหมาะสม ผลตรวจสอบความสอดคล้องเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านของผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ ๐.๙๔

๒. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๒.๑ สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัยเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๔๕ ข้อ แบบทดสอบชนิดอัตนัย จำนวน ๔ ข้อ

๒.๒ นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย ตรวจสอบความสอดคล้องเหมาะสมระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้ววิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่า มีค่าเท่ากับดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ ๐.๙๒

๒.๓ ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่เคยเรียนวรรณคดีเรื่องนี้มาแล้ว นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาคุณภาพของข้อสอบ

๒.๔ คัดเลือกข้อสอบจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ตอนที่ ๑ ที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง ๐.๒๐-๐.๘๐ และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ ๐.๒๐ ขึ้นไป จำนวน ๓๐ ข้อ

๒.๕ คัดเลือกข้อสอบจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ตอนที่ ๒ มีค่าความยากง่ายระหว่าง ๐.๔๐-๐.๕๕ และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ ๐.๑๙-๐.๓๙ คัดเลือกไว้ ๒ ข้อ

๒.๖ นำข้อสอบที่ผ่านการตรวจสอบหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก มาตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) พบว่า แบบทดสอบตอนที่ ๑ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๖ ตอนที่ ๒ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๑ นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

๓. เอกสารประกอบการเรียนรู้วรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ศีกโมยราพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๓.๑ ดำเนินการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนรู้วรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ศีกโมยราพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๕ เล่ม ได้แก่ เล่มที่ ๑ รู้เรื่องรามเกียรติ์ เล่มที่ ๒ มัจฉานุพบพ้อ เล่มที่ ๓ หนุมานทหารเอก เล่มที่ ๔ โมยราพออกศึก เล่มที่ ๕ คุณค่ารามเกียรติ์

๓.๒ นำเอกสารประกอบการเรียนรู้วรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ศีกโมยราพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย ได้ตรวจสอบความสอดคล้องเหมาะสม พบว่า เอกสารประกอบการเรียนรู้วรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ศีกโมยราพ ทั้ง ๕ เล่ม มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ ๐.๙๘

๓.๓ นำเอกสารประกอบการเรียนรู้วรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกโมยราพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนอนุบาลยโสธร ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างและไม่เคยเรียนเรื่องนี้มาก่อน เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐ จากสูตร / ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนการทดลองรายบุคคล การทดลองกลุ่มย่อย และการทดลองภาคสนาม พบว่า มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดเหมาะสมที่จะนำไปใช้ป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๔. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๔.๑ ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า จากตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม

๔.๒ สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ระดับ ๕ มากที่สุด ระดับ ๔ มาก ระดับ ๓ ปานกลาง ระดับ ๒ น้อย ระดับ ๑ น้อยที่สุด สอบถามเกี่ยวกับ ด้านระยะเวลา ด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

๔.๓ นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยได้ตรวจสอบความสอดคล้องข้อคำถามกับจุดประสงค์การในการสอบถาม แล้ววิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่าค่าเท่ากับดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ ๑.๐๐ จากนั้นนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ ๔ นำการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่พัฒนาขึ้นไปใช้

๑. ผู้วิจัยปฐมนิเทศนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำความเข้าใจถึงการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน จุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้

๒. ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และเก็บคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ

๓. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน ๑๕ แผน แผนละ ๑ ชั่วโมง สัปดาห์ละ ๓ ครั้ง รวม ๕ สัปดาห์

๔. สรุปผลจากการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ และสรุปผลการเรียนรู้ในภาพรวมทั้งหมดทุกเรื่องที่เกิดการเรียนรู้

๕. ทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ขั้นตอนที่ ๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผล ดังนี้

๑. การวิเคราะห์ผลการศึกษาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน วิเคราะห์จากคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดี ซึ่งได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณหาค่าเฉลี่ยของคะแนนเพื่อเปรียบเทียบตามเกณฑ์ที่กำหนด

๒. การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีที่จัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent

๓. การวิเคราะห์ความความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน โดยแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณหาค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์การประเมิน

ผลการวิจัย

๑. ผลการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๑๓ ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม แสดงดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ ผลการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
๑๙	๔๐	๓๒.๐๕	๓.๘๗	๘๐.๑๓	ดีเยี่ยม

๒. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีหลังการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แสดงดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีหลังการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านก่อนเรียนและหลังเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t-test	Sig
ก่อนเรียน	๑๙	๔๐	๒๐.๖๘	๓.๔๖	-๒๖.๑๙๔	.๐๐
หลังเรียน	๑๙	๔๐	๓๒.๐๕	๓.๘๗		

๓. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน อยู่ในระดับมาก แสดงดังตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน

รายการ	คะแนนรวม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
๑. ด้านระยะเวลา	๘๑.๑๔	๔.๓๐	๒.๘๕	มาก
๒. ด้านเนื้อหา	๗๗	๔.๑๑	๒.๒๐	มาก
๓. ด้านการจัดการเรียนรู้	๘๓.๒๕	๔.๓๘	๑.๕๐	มาก
๔. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	๘๗	๔.๕๘	๐.๗๑	มากที่สุด
สรุปรวม	๘๒.๔๐	๔.๓๔	๐.๒๐	มาก

อภิปรายผล

๑. ผลการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๑๓ ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้วรรณคดีด้วยความเข้าใจเน้นการสร้างประสบการณ์ทางภาษาให้นักเรียน นักเรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติกิจกรรมทั้งกิจกรรมเดี่ยว และกิจกรรมกลุ่ม มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนและระหว่างครูกับนักเรียน โดยเริ่มตั้งแต่

ขั้นที่ ๑ รู้ที่มา ผู้วิจัยสร้างความสนใจด้วยการแนะนำที่มาของวรรณคดีที่อ่าน การเล่าเรื่องรามเกียรติ์จากประสบการณ์ประกอบกับหนังสือภาพ ใช้สื่อออนไลน์ที่คัดมาเฉพาะตอนที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ทำให้นักเรียนมีความสนใจในเนื้อเรื่องของวรรณคดีมากขึ้นมีความอยากรู้ อยากเรียนและอยากอ่านวรรณคดีที่เล่ม

ขั้นที่ ๒ สร้างประสบการณ์ทางภาษา นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องของวรรณคดีที่กำหนด ในการอ่านเนื้อเรื่องนักเรียนจะได้ฝึกการอ่านออกเสียงทั้งร้อยแก้วร้อยกรอง เมื่ออ่านจบในแต่ละคำกลอน ผู้วิจัยและนักเรียนจะช่วยกันลำดับเหตุการณ์ สรุปประเด็นสำคัญ และร่วมกันแสดงความคิดเห็น ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง และสามารถสรุปเป็นความรู้ความเข้าใจของตนเองได้

ขั้นที่ ๓ คลี่คลายปัญหา ให้นักเรียนทำกิจกรรมหลังการอ่านเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจในเนื้อเรื่อง ซึ่งในขั้นที่ ๓ นี้ นักเรียนจะได้ทำกิจกรรมหลังการอ่าน จากเอกสารประกอบการเรียนรู้วรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ศักดิ์ไมยราพ ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐาน และทราบที่มาของวรรณคดีที่อ่าน

ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่อง หลังการทำกิจกรรมจะมีการสะท้อนผลโดยการตรวจสอบความถูกต้องร่วมกัน เพื่อให้นักเรียนได้รับทราบข้อผิดพลาดของตนและดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง

ขั้นที่ ๔ เชื่อมโยงประสบการณ์ ผู้วิจัยนำตัวอย่างเหตุการณ์สำคัญในเรื่องมารวบรวมกันอภิปราย โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์จากชีวิตของนักเรียนเองหรือประสบการณ์จากการอ่านวรรณคดีหรือวรรณกรรม เรื่องอื่น ๆ ย่อมจะทำให้นักเรียน มีความเข้าใจที่กว้างขึ้นไปจากกรอบความคิดแรกของตนเอง ทำให้นักเรียนสามารถร่วมกันอภิปรายได้อย่างหลากหลาย สามารถแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุและผล มีการยกตัวอย่างพฤติกรรมตัวละคร และสามารถที่จะประเมินคุณค่าตัวละครนั้นได้

ขั้นที่ ๕ เรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์ ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม และกำหนดปัญหาเพื่อให้นักเรียน ร่วมกันสืบค้นข้อมูลแล้วแก้ปัญหา การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ร่วมกันค้นหาข้อมูล ศึกษาข้อมูล และร่วมกันสรุปข้อมูล ทำให้การทำงานประสบความสำเร็จ ซึ่งในแต่ละกิจกรรมนักเรียนสามารถเลือกรูปแบบ ของการทำงานได้ตามความต้องการและความสนใจของตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจที่กว้างขึ้นและเป็นความรู้ที่คงทน

ขั้นที่ ๖ นำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์ นักเรียนนำเสนอข้อมูลจากความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานที่สะท้อนผล การตอบสนองต่อวรรณคดี นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและร่วมกันสรุปเป็นความรู้ถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานที่หลากหลาย และนำเสนอผลงานด้วยความมั่นใจ นักเรียนมีความภาคภูมิใจในชิ้นงานของตนเอง นักเรียนสามารถอธิบายคำตอบด้วยความรู้และความเข้าใจ มีการยกตัวอย่างและบอกเหตุผลของความรู้ และความคิดนั้นได้เป็นอย่างดี การเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติเช่นนี้ทำให้นักเรียนมีองค์ความรู้เป็นของตนเอง มีทักษะในการทำงาน และมีความมั่นใจในตนเอง และในขั้นที่ ๗ ประมวลผลสรุปร่วมกัน เมื่อจบการนำเสนอผลของแต่ละกลุ่ม ขั้นตอนนี้มีความสำคัญมากต่อการเรียนวรรณคดีโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเมื่อนักเรียนสามารถสรุปเนื้อหาและประเด็นสำคัญจากการนำเสนอได้ถูกต้องแล้วก็จะนำความรู้ความเข้าใจที่ได้ไปทำกิจกรรมการวิเคราะห์วิจารณ์และประเมินคุณค่าของวรรณคดี ทั้งคุณค่าด้านเนื้อหาที่แสดงให้เห็นถึงคุณธรรม ข้อคิดที่สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน และคุณค่าด้านการใช้ภาษา ที่แสดงให้เห็นถึงความงามของภาษา นักเรียนจะถ่ายทอดความรู้ความคิดนั้นออกมาผ่านข้อเขียนในกิจกรรมที่ ๔ และกิจกรรมที่ ๕ ของเอกสารประกอบการเรียนรู้วรรณคดีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ผลจากการจัดการเรียนรู้พบว่านักเรียนสามารถที่จะวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละครโดยชี้ให้เห็นถึงสาเหตุ และผลจากการกระทำตลอดจนแสดงความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อตัวละครหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ สามารถที่จะอธิบายถึงคุณค่า ด้านเนื้อหา และคุณค่าด้านการใช้ภาษาตามหลักการของการศึกษาวรรณคดีได้

การจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีลำดับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เป็นระบบและเป็นลำดับขั้น ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ถูกต้องมีการช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียน นักเรียนได้ฝึกคิดและกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างอิสระ สามารถนำความรู้และความคิดนั้นไปสร้างสรรค์เป็นผลงานเพื่อสรุปความรู้จากการเรียนวรรณคดีได้ ส่งเสริมให้นักเรียนวิพากษ์วิจารณ์ตัวละครและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ด้วยเหตุผลและบอกคุณค่าของวรรณคดีที่อ่านได้ทั้งคุณค่าทางด้านเนื้อหาและคุณค่าด้านการใช้ภาษา ซึ่งเมื่อได้นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย เรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศึกโมมราช ปรากฏผลการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยในระดับ ดีเยี่ยม สอดคล้องกับผลวิจัยของ ธนิมรักษ์ ชูชัยมงคล^๕ ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน จากผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ หลังการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๒. จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีหลังการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับการเรียนรู้อยู่ทุกขั้นตอน นักเรียนได้เรียนรู้วรรณคดีโดยการปูพื้นฐานจากการแนะนำให้มีรู้ความเข้าใจที่มาของเรื่อง นักเรียนจะได้ฝึกการอ่านออกเสียงทั้งอ่านแบบร้อยแก้วและอ่านแบบร้อยกรอง ในระหว่าง การอ่านนักเรียนจะได้เรียนรู้คำศัพท์และสรุปเรื่องราวที่เกิดขึ้น เมื่ออ่านจบมีการตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องด้วยการทำกิจกรรมหลังการอ่านด้วยเอกสารประกอบการเรียนวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ศึกโมมราช ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนั้นนักเรียนจะได้ร่วมกันตอบคำถามเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีที่อ่าน โดยการเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของนักเรียนและสรุปเป็นความรู้ร่วมกัน จากนั้นผู้วิจัยจะกำหนดปัญหาเพื่อให้นักเรียนค้นคว้าความรู้ และสรุปความรู้จากการค้นคว้านั้นออกมาในรูปแบบต่าง ๆ จากนั้นนักเรียนจะนำเสนอผลงานจากความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มตน ก่อนที่จะนำความรู้ที่ได้รับทั้งหมดไปทำกิจกรรมวิเคราะห์วิจารณ์ตัวละคร เนื้อเรื่อง ปมปัญหา และประเมินคุณค่าของวรรณคดีที่อ่านทั้งคุณค่าด้านเนื้อหาและคุณค่าด้านการใช้ภาษาได้ด้วยตนเอง และมีผลการประเมินการทำผลงานระหว่างเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีหลังการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์

^๕ ธนิมรักษ์ ชูชัยมงคล, “การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน”, วารสาร Veridian E-Journal, Slipakorn University, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม ๒๕๕๘) : ๑๓๒-๑๔๙.

ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับผลวิจัยของ จุฬาลักษณ์ คชาชัย^๖ ที่วิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓. จากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ ๔.๓๔ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ ๐.๒๐ โดยนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่อการเรียนวรรณคดีไว้สรุปได้ว่า นักเรียน มีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนรู้วรรณคดีของครูทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการเรียนวรรณคดีมากขึ้นเป็นการเรียนรู้วรรณคดีที่ทำให้นักเรียนมีความสนใจในทุกกิจกรรม ขั้นตอนในการเรียนมีการใช้เวลาที่เหมาะสมและเป็นการสอนที่แปลกใหม่มีความหลากหลาย เนื้อเรื่องของวรรณคดีที่เรียนมีความน่าสนใจ ตัวละคร มีหลายหลายอารมณ์ มีการใช้คำที่มีความหมายคล้ายกันทำให้ได้รับความรู้เพิ่มเติมไปจากที่เคยเรียนมา หากมีคำถามก็สามารถถามครูผู้สอนได้โดยอิสระ และครูผู้สอนจะไม่ตัดสินว่า ตัวละครตัวใดผิดหรือถูก แต่จะอธิบายการกระทำของตัวละครตัวนั้นว่ามีเหตุผลอย่างไร เมื่อนักเรียนตอบคำถามครูจะถามเหตุผลด้วยทำให้ต้องคิดเหตุผลไว้ทุกครั้งที่แสดงความคิดเห็น ครูมักจะตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นตลอดการเรียนรู้ ทำให้เข้าใจในเนื้อหาของวรรณคดีมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ เนตรนภา ประสิทธิ์^๗ ที่วิจัยเรื่องผลการเรียนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อความเข้าใจ ในการอ่านวรรณคดีร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนหนองจอกพิทยาสรรค์ สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่าเจตคติที่มีต่อการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียน หนองจอกพิทยาสรรค์ สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ดีขึ้นหลังจากได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน

^๖ จุฬาลักษณ์ คชาชัย, “การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน”, วารสาร Verdian E-Journal, Slipakorn University, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๘) : ๖๒-๗๕.

^๗ เนตรนภา ประสิทธิ์, “ผลการเรียนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนหนองจอกพิทยาสรรค์ สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓), หน้า ๗๕.

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

๑. ก่อนการนำการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทักษะการตอบสนองของผู้อ่านไปใช้ในการจัดการเรียนรู้วรรณคดี ครูผู้สอนควรมีการศึกษาเนื้อหาของวรรณคดีเรื่องนั้นเสียก่อนว่า มีความเหมาะสมกับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้หรือไม่ มีเรื่องราวที่เป็นสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งชวนให้ขบคิด มีประเด็นให้นักเรียนสามารถนำไปเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของนักเรียน และควรเป็นวรรณคดีที่นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง

๒. ครูควรมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อดึงความสนใจของนักเรียน มีเกร็ดวรรณคดีเกี่ยวกับเรื่องที่สอนมาเล่าให้นักเรียนฟัง หรือมีการยกตัวอย่างเหตุการณ์ปัจจุบันประกอบเพื่อเชื่อมโยงกับเนื้อเรื่องของวรรณคดี จะทำให้นักเรียนมีความสนใจในเรื่องราวของวรรณคดีที่เรียนมากยิ่งขึ้น ครูจึงต้องศึกษาและมีความรู้จริงในเรื่องที่จะสอน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทักษะการตอบสนองของผู้อ่านไปใช้กับการพัฒนาสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้อื่น ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

๒. ผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ทักษะการตอบสนองของผู้อ่านสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ได้ จึงควรนำไปใช้จัดการเรียนรู้วรรณคดีในระดับชั้นอื่นต่อไป

บรรณานุกรม

จุฬาลักษณ์ คชชัย. “การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน”. วารสาร Veridian E-Journal, Slipakorn University. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๘) : ๖๒-๗๕.

ถนิมรักษ์ ชูชัยมงคล. “การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน”. วารสาร Veridian E-Journal, Slipakorn University. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๘) : ๑๓๒-๑๔๙.

ธนศ เวศร์ภาดา. ทะเลปัญญา. กรุงเทพมหานคร: ศยาม, ๒๕๕๓.

เนตรนภา ประสิงห์. “ผลการเรียนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านวรรณคดี ร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนหนองจอกพิทยาสรรค์ สำนักงานเขตหนองจอกกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓.

พรทิพย์ ศิริสมบุญณเวช. “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจ และการคิดไตร่ตรองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต”. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

รีนฤทัย สัจจพันธุ์. **สุนทรียภาพแห่งชีวิต**. กรุงเทพมหานคร : ณ เพชร, ๒๕๔๙.

สิทธา พินิจภูวดล และนิตยา กาญจนะวรรณ. **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวรรณกรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, ๒๕๒๐.

Louise Rosenblatt. **The reader, the text. the poem : The transaction theory of the literary work**. Carbondale : southern Illinois University Press, 1994.